

Adı:

Tarih:

Samsun'dan Cumhuriyete

Tarih anlatan metinlerde olayların ne zaman olduğuna dikkat et. Tarihleri sıraya koymak, olayları birbirine bağlamana yardım eder.

Samsun'dan Cumhuriyete

Birinci Dünya Savaşı'ndan sonra yurdumuzun birçok yeri yabancı devletlerce işgal edilmişti. Halk çok zor günler geçiriyordu. Mustafa Kemal Paşa, milletin bağımsızlığını kazanmak için harekete geçti.

Mustafa Kemal, 19 Mayıs 1919'da Bandırma Vapuru ile Samsun'a çıktı. Bu tarih, Millî Mücadele'nin başlangıcı kabul edilir. Atatürk bu günü gençlere armağan etti.

Mustafa Kemal, Anadolu'yu dolaşarak halkı birlik olmaya çağırırdı. Erzurum'da ve Sivas'ta kongreler toplandı. Bu toplantılarda vatanın bölünmez bir bütün olduğu kararlaştırıldı.

23 Nisan 1920'de Ankara'da Türkiye Büyük Millet Meclisi açıldı. Artık millet, kendi geleceğine kendisi karar verecekti. Atatürk bu günü de çocuklara armağan etti.

Ordumuz, 30 Ağustos 1922'de Başkomutanlık Meydan Muharebesi'ni kazandı. Bu zafer her yıl Zafer Bayramı olarak kutlanır. 29 Ekim 1923'te ise Cumhuriyet ilan edildi.

1. Olayları tarih sırasına göre diz. (Kutulara sıra numarası yaz.)

- ☐ Büyük Zafer ☐ Cumhuriyetin ilanı ☐ Erzurum ve Sivas kongreleri
☐ TBMM'nin açılışı ☐ Samsun'a çıkış

2. 19 Mayıs 1919 neden önemlidir?

- ☐ a) Millî Mücadele'nin başlangıcı kabul edildiği için ☐ b) Cumhuriyet ilan edildiği için
☐ c) Meclis açıldığı için

3. Erzurum ve Sivas'taki kongrelerde ne kararlaştırıldı?

- ☐ a) Yeni bir okul açılması ☐ b) Vatanın bölünmez bir bütün olduğu
☐ c) Ankara'nın başkent olması

4. Türkiye Büyük Millet Meclisi İstanbul'da açıldı.

- ☐ Doğru ☐ Yanlış

5. "Artık millet, kendi geleceğine kendisi karar verecekti." cümlesinden ne anlıyoruz?

- ☐ a) Herkes başka bir şehre taşınacaktı. ☐ b) Okullar kapanacaktı.
☐ c) Ülke, milletin seçtiği temsilcilerle yönetilecekti.

6. Cumhuriyet 29 Ekim _____ ilan edildi.

(1919'da / 1923'te / 1920'de)

7. Metnin ana fikri hangisidir?

- ☐ a) Samsun güzel bir şehirdir.
☐ b) Millet, Atatürk'ün önderliğinde birlik olarak bağımsızlığını kazandı.
☐ c) Vapur yolculuğu uzun sürer.

8. Bayramı tarihiyle eşleştir. (Eşleştir.)

- | | |
|---------------|--|
| 1. 19 Mayıs | a) Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı |
| 2. 23 Nisan | b) Atatürk'ü Anma, Gençlik ve Spor Bayramı |
| 3. 30 Ağustos | c) Cumhuriyet Bayramı |
| 4. 29 Ekim | d) Zafer Bayramı |

Eş, zıt ve eş sesli sözcükler

Eş anlamlı sözcüklerin yazılışları farklı, anlamları aynıdır: okul ve mektep. Zıt anlamlı sözcüklerin anlamları birbirinin karşıtıdır: ileri ve geri.

9. Cümledeki yaz ya da çay sözcüğünün anlamını eşleştir. (Eşleştir.)

- | | |
|-----------------------------------|---------------------|
| 1. Yazın denize gittik. | a) bir içecek |
| 2. Adını deftere yaz. | b) yazı yazmak |
| 3. Kahvaltıda çay içtik. | c) bir mevsim |
| 4. Köyün yanından bir çay akıyor. | d) küçük bir akarsu |

10. Hafta sonu kırdaki piknik yaptık. Bu cümlede kır sözcüğü ne anlama gelir?

- ☐ a) Bir şeyi parçalamak ☐ b) Şehir dışındaki açık, yeşil alan ☐ c) Bir renk

11. Hangi cümlede bin sözcüğü bir sayıdır?

- ☐ a) Otobüse bin, geç kalacağız. ☐ b) Kütüphanede bin kitap var.
☐ c) Ata binmeyi öğrendi.

12. Bu sözcük çiftleri eş anlamlı mı, zıt anlamlı mı, eş sesli mi? (Her birinin yanına grubunun harfini yaz: A = Eş anlamlı, B = Zıt anlamlı, C = Eş sesli)

- ☐ konuk - misafir ☐ at (hayvan) - at (fırlat) ☐ siyah - kara ☐ ileri - geri
☐ gül (çiçek) - gül (gülmek) ☐ zengin - yoksul

13. Okul ve mektep eş sesli sözcüklerdir.

- ☐ Doğru ☐ Yanlış

14. Eş sesli sözcüklerin yazılışları aynı, anlamları farklıdır.

- ☐ Doğru ☐ Yanlış

15. Hangi sözcükler eş seslidir, yani birbiriyle ilgisiz iki anlamı vardır? Hepsini seç. (Birden çok doğru olabilir.)

- ☐ a) yüz ☐ b) masa ☐ c) çay ☐ d) pencere

16. Zıt anlamlı sözcüklerin eşini bul. Kartları ikiye aç. (Eşleştir.)

- | | |
|----------|-----------|
| 1. dar | a) geniş |
| 2. ince | b) yeni |
| 3. cesur | c) korkak |
| 4. eski | d) kalın |

Eş sesli sözcüklerle yaz

Eş sesli bir sözcüğün hangi anlamda kullanıldığını cümlelerin bütününe bakarak anlarız. Yazarken de cümlemizi, sözcüğün anlamı açıkça anlaşılacak biçimde kurarız.

17. Hem bir ay adı hem de yemek pişirilen yer olan sözcük _____ sözcüğüdür.

(şubat / ocak / fırın)

18. Hem bir mevsim adı hem de kalemle yaptığımız bir iş olan sözcük _____ sözcüğüdür.

(yaz / kış / bahar)

19. Hem bir hayvan hem de "fırlat" anlamına gelen sözcük _____ sözcüğüdür.

(kedi / koş / at)

20. Dolu hem gökten yağan buz taneleridir hem de "boş olmayan" demektir. Bu eş sesli sözcüğü yaz.

dolu

21. Hangi cümlede yağ sözcüğü "ıslak" anlamındadır?

- ☐ a) Kardeşim dokuz yaşında. ☐ b) Yağmurda kalan çamaşırlar yağ oldu.
☐ c) Dedem yetmiş yaşına girdi.

22. Sözcükleri sıralayıp eş sesli iki sözcüğü olan cümleyi kur. (Kutulara sıra numarası yaz.)

- ☐ kenarında ☐ çay ☐ sıcak ☐ içtik. ☐ Çay

23. Bu kazan çok büyük. Yarışı sen kazan! Bu iki cümledeki kazan sözcükleri eş seslidir.

- ☐ Doğru ☐ Yanlış

24. Arkadaşına bir bilmece soruyorsun: "Hem bahçede açar hem de şaka duyunca yaparız." Yanıt nedir?

- ☐ a) çiçek ☐ b) gül ☐ c) kahkaha

İstiklal Marşı

İstiklal Marşı'nı Mehmet Akif Ersoy yazdı. Türkiye Büyük Millet Meclisi, 12 Mart 1921'de İstiklal Marşı'nı kabul etti. Marşımız on kıtadır; törenlerde ilk iki kıtası okunur.

25. İstiklal sözcüğünün anlamı nedir?

- ☐ a) Bayram ☐ b) Bağımsızlık ☐ c) Zafer

26. İstiklal Marşı'nı Mehmet Akif Ersoy yazmıştır.

☐ Doğru ☐ Yanlış

27. Türkiye Büyük Millet Meclisi, İstiklal Marşı'nı 12 Mart _____ kabul etti.

(1923'te / 1921'de / 1919'da)

28. Törenlerde İstiklal Marşı'nın kaç kıtası okunur?

☐ a) Yalnızca son kıtası ☐ b) On kıtanın hepsi ☐ c) İlk iki kıtası

29. Dizelerdeki sözcüğü anlamıyla eşleştir. (Eşleştir.)

- | | |
|-----------|--------------------------|
| 1. şafak | a) duman çıkarmak |
| 2. al | b) kırmızı |
| 3. sancak | c) bayrak |
| 4. tütme | d) sabahın ilk aydınlığı |

30. Dizedeki al sancak sözüyle anlatılan nedir?

☐ a) Kırmızı bir çiçek ☐ b) Kırmızı bayrağımız ☐ c) Yeşil bir orman

31. "Sönmeden yurdumun üstünde tüten en son ocak" dizesinde ocak hangi anlamdadır?

☐ a) Yılın ilk ayı ☐ b) Ateşi yanan ev, aile yuvası; yurt ☐ c) Maden çıkarılan yer

32. "Korkma, sönmez bu şafaklarda yüzen al sancak" dizesi hangi duyguyu öne çıkarır?

☐ a) Korku ☐ b) Umut ve güven ☐ c) Üzüntü

Cevap anahtarı

1. Samsun'a çıkış → Erzurum ve Sivas kongreleri → TBMM'nin açılışı → Büyük Zafer → Cumhuriyetin ilanı
2. a) Millî Mücadele'nin başlangıcı kabul edildiği için
3. b) Vatanın bölünmez bir bütün olduğu
4. Yanlış Meclis 23 Nisan 1920'de Ankara'da açıldı.
5. c) Ülke, milletin seçtiği temsilcilerle yönetilecekti.
6. 1923'te
7. b) Millet, Atatürk'ün önderliğinde birlik olarak bağımsızlığını kazandı.
8. 1-b, 2-a, 3-d, 4-c
9. 1-c, 2-b, 3-a, 4-d
10. b) Şehir dışındaki açık, yeşil alan
11. b) Kütüphanede bin kitap var.
12. siyah - kara: A, zengin - yoksul: B, at (hayvan) - at (fırlat): C, konuk - misafir: A, ileri - geri: B, gül (çiçek) - gül (gülmek): C
13. Yanlış Okul ve mektep eş anlamlıdır; yazılışları farklı, anlamları aynıdır.
14. Doğru
15. a) yüz, c) çay Yüz hem sayı hem surattır; çay hem içecek hem akarsudur.
16. 1-a, 2-d, 3-c, 4-b Her çiftteki sözcüklerin anlamları birbirinin karşıtıdır.
17. ocak
18. yaz
19. at
20. dolu
21. b) Yağmurda kalan çamaşırlar yaş oldu.
22. Çay → kenarında → sıcak → çay → içtik.
23. Doğru Biri yemek pişirilen büyük kap, öbürü kazanmak eylemidir.
24. b) gül
25. b) Bağımsızlık
26. Doğru
27. 1921'de
28. c) İlk iki kıtası
29. 1-d, 2-b, 3-c, 4-a
30. b) Kırmızı bayrağımız
31. b) Ateşi yanan ev, aile yuvası; yurt Burada ocak, içinde ateş yanan evi ve aile yuvasını, yani yurdu anlatır.
32. b) Umut ve güven Şair, bayrağımızın hiç inmeyeceğini söyleyerek umut ve güven veriyor.